

IMPRESSIE I

Bijeenkomst op 27 maart 2023

Doel van de bijeenkomst

Elk jaar organiseren wij twee middagbijeenkomsten voor leden van de PvdA in Drenthe. Voor de gezelligheid en ontmoeting, maar ook om er iets op te steken.

Over deze impressie

Voor deze impressie van de bijeenkomst is een keuze gemaakt uit het vele dat ter sprake is gebracht.

.....
(1)

Joop Slomp gebruikte dia's bij zijn inleiding. Deze dia's gaan meer in detail dan de tekst hiernaast. Het is dan ook zeer aan te raden de dia's gelijk met de tekst te bekijken.

[Ze zijn hier te downloaden](#)

In de tekst wordt hier en daar naar een bepaalde dia verwezen.

(2)

["Kans voor de Veenkoloniën"](#) is een acht jaar durend programma in het Veenkoloniaal gebied van Groningen en Drenthe dat als doel heeft de gezondheidsverschillen in deze regio aanzienlijk en

Ontsnappen uit een sociaal-economische achterstandssituatie

Wethouder van Coevorden Joop Slomp en Tweede Kamerlid Julian Bushoff vertellen over hun streven de armoede terug te dringen.

Tryntsje Slagman is de gespreksleider.

Joop Slomp: de aanpak van Coevorden

(noot 1, zie linker kolom)

Geschiedenis in vogelvlucht

Joop neemt een aanloopje vanaf de 15^e en 16^e eeuw. Drenthe was toen zeer dun bevolkt, maar in verhouding geen arme provincie (dia 3). Begin 17^e eeuw begon in Drenthe de turfwinning: het 'bruine goud'. Gevolg was dat arbeiders van elders naar deze veengebieden trokken.

Medio 19^e eeuw begonnen de opbrengsten van de turfwinning terug te lopen. Het werd voor de arbeiders steeds slechter. Na een korte opleving tijdens de Eerste Wereldoorlog nam de vraag naar turf in korte tijd sterk af door de betere beschikbaarheid van olie en steenkool (dia 4).

Er voltrok zich een sociale ramp in onder andere Zuidoost Drenthe: grote werkloosheid en armoede onder de veenarbeiders en slechte woonomstandigheden. De veenarbeiders hadden niet zoveel op met opleiding en scholing; kinderen moesten zo snel mogelijk aan het werk. Dat is heel lang zo gebleven. Vele jaren was district Emmen berucht als het om naleving van de leerplicht ging (dia 5).

Sterke doorwerking naar de huidige tijd

Onder andere gedreven door het programma 'Kans voor de Veenkoloniën' (noot 2) en het onderzoeksrapport van Sanne Visser van de RUG met de titel 'Mechanismen en interventies bij intergenerationele armoede' ontwikkelde Joop Brink, de voorganger van Joop Slomp, een brede multidisciplinaire aanpak,

duurzaam te verkleinen. In 2023 moeten de inwoners van de Veenkoloniën gezonder zijn vanuit de definitie van positieve gezondheid.”

(3)

Joop Slomp beveelt lezing van het rapport ‘Mechanismen en interventies bij intergenerationele armoede’ door Sanne Visser van harte aan. Het is te downloaden door [hier te klikken](#) en dan rechtsboven in het scherm te klikken op de knop ‘Download file PDF’.

(4)

In dia 8 van de presentatie staat de term ‘institutionele context’; dat heeft te maken met hoe o.a. onderwijsinstellingen en gemeente naar arme mensen kijken. Bijv. onder advisering door scholen bij arme kinderen.

(5)

Kort na de bijeenkomst op 27 maart werd het essay ‘[Verschillende gezichten, diverse paden](#)’ openbaar gemaakt.

Dit essay presenteert de hoofdconclusies en aanbevelingen van het meerjarig onderzoek naar het effectief terugdringen van intergenerationele armoede in de Veenkoloniën, uitgevoerd door de Rijksuniversiteit Groningen.

.....

die Joop Slomp voortzet. Daarover straks meer. (noot 3)

Wat Sanne Visser vaststelde was (dia 8) dat de armoede die van generatie op generatie wordt doorgegeven, vele oorzaken kent, zowel gezinskenmerken als externe factoren (noot 4).

Een belangrijke factor is volgens Sanne Visser de manier waarop mensen met stress omgaan. Arme mensen hanteren vooral passieve strategieën om met moeilijke situaties om te gaan; mensen die rijker zijn hanteren veel meer actieve strategieën.

Wat ook meespeelt is: ‘weten is nog geen doen’. Een mens kan wel weten dat er iets gedaan moet worden en hoe, maar dat wil nog niet zeggen dat er naar gehandeld wordt. (dia 11) Gedrag wordt door veel meer zaken gedreven dan door kennis alleen, zoals Sanne Visser laat zien in dia 10.

Eén van de problemen bij beleidsmakers en gemeenten is dat hun aannames over hoe burgers handelen niet altijd realistisch zijn. Er wordt nog teveel gedacht vanuit een rationalistische in plaats van een realistische denkwijze.

De aanpak van Coevorden

De aanpak van Coevorden bestaat uit tal van programma’s. De gemeente probeert voor kinderen van 0 tot en met 23 jaar een sluitende en samenhangende aanpak te realiseren met een goede overdracht wanneer het kind of jongvolwassene in een ander programma verder begeleid wordt (dia’s 12 en 13).

De aanpak heeft een looptijd van 4 jaar. Het is een ‘lerende’ aanpak, die wetenschappelijk wordt gevolgd door de RUG.

Participatiewet belemmert

Een grote belemmering om mensen uit de armoede te halen, vormt de Participatiewet. Deze voldoet steeds minder om de problemen van nu op te lossen. Enkele belangrijke knelpunten zijn: (dia 14)

- De huidige groep mensen die langdurig onder de Participatiewet valt, heeft vrijwel uitsluitend een grote tot zeer grote afstand tot de arbeidsmarkt. De instrumenten in deze wet om mensen aan het werk te krijgen, passen niet bij deze groep.
- De positie van mantelzorgers en chronisch zieken is in de wet slecht geborgd.
- Mensen kunnen niet altijd overweg met de woud van regelingen.

(noot 5)

Joop Slomp

Joop Slomp is in 2022 wethouder Sociale Zaken geworden van Coevorden. Vanaf 2006 totdat hij wethouder werd, was hij eerst raadslid, later fractievoorzitter namens PvdA Coevorden. Voordat Joop wethouder werd, was hij wijkverpleegkundige HBO-V. De laatste jaren was hij teammanager bij Icare.

.....

V: staat voor vraag uit de zaal

Opm: staat voor een opmerking van een van de aanwezigen

A: staat voor het antwoord van de inleider.

.....

(6)

Over het project 'Petje af' schreef het Trendbureau Drenthe het artikel ['Door 'Petje Af' groeien kinderen en krijgen ze meer zelfvertrouwen'](#)

Begin 2023 is de naam 'Petje Af Coevorden' verandert in 'Petje Af Zuidoost-Drenthe',

Discussie

V: Waar komt het verschil in aanpak vandaan tussen Emmen en Coevorden?

A: Elke gemeente doet het op zijn eigen manier, afhankelijk van politieke keuzes en de beschikbaarheid van middelen.

Het maakt voor kinderen uit, of zij uit een arm of rijk gezin komen. Een kind uit een rijk gezin maakt 50% meer kans om de universiteit te halen. Gezinsomstandigheden zijn nog steeds van grote invloed.

V: Tandartszorg zit niet in het basispakket. Hoe helpt Coevorden arme mensen die tandzorg nodig hebben?

A: Door verhoging van de gemeentelijke bijdrage in de kosten van het aanvullend pakket. Over dit onderwerp vindt landelijk overleg met en binnen de rijksoverheid plaats.

V: Voor kinderen die in armoede opgroeien en na de basisschool door willen leren op de middelbare school kan het soms ingewikkeld zijn om die stap te maken; het voelt voor hen alsof ze gevoelsmatig uit hun familie stappen. Heeft de gemeente daar aandacht voor?

A: Die aandacht is er. De gemeente zet de kansencoach en de gezinscoach in om die overstap gemakkelijker te maken. Het kost wel veel inzet van de gezinscoach.

Opm: Een bijzonder en waardevol project in Coevorden is 'Petje af'. Kinderen van 10 tot 14 jaar die er aan meedoen, komen op zondagen bij elkaar om kennis te maken met beroepen en activiteiten waarmee ze normaal gesproken niet in aanraking komen. Dit project verruimt hun blik aanzienlijk (*noot 6*).

V: PvdA is voorstander van o.a. herverdeling van inkomen. Maar is bij de herverdeling in het verleden wel iets extra's bij deze mensen terecht gekomen?

A: Het Nibud zegt dat mensen aan de onderkant toch zo'n 300 tot 400 euro tekort komen. Als je kijkt naar de verdeling van bezit en inkomen uit bezit, dan hebben we nog wel wat te doen.

Opm: Er zijn voorbeelden van mensen, die tevreden zijn dat zij van uitkeringen kunnen leven; daar redden ze het wel mee.

V: Gemeente Coevorden zoekt de mensen, die schulden hebben, op. Dat is arbeidsintensief en kost dus veel geld. Wordt in het onderzoek nu in beeld gebracht wat het oplevert?

A: Onderzocht wordt de effectiviteit van de maatregelen en niet wat het financieel oplevert. Algemeen wordt aangenomen dat elke euro die aan armoedebestrijding wordt uitgegeven, op termijn 2 euro oplevert.

Opm: Mooi dat de gemeente de uitvoering van beleid evalueert in plaats van dat zij het beleid zelf evalueert. Want voor de mensen gaat het om de uitvoering.

A: Dat noem ik wel eens de beleidsparadox: een uitvoering

nu het programma ook aangeboden wordt aan kinderen van Emmer-Compasuum. Zie het [bericht van CoevorderNieuws.nl](#)

(7)

Artikel '[Met een Wet op bestaanszekerheid voorkom je armoede en mogen ook niet-werkenden meedoen](#)' in de Volkskrant van 4 januari 2023.

Geschreven door Joop Slomp, Rosanne Bruinsma en Remko de Paus.

analyse van een beleidsvraagstuk wordt vaak afgesloten met een uiterst beperkte slotparagraaf met oplossingen, Dat komt, omdat de onderzoekers vergeten de mensen op de werkvloer te vragen wat wel en niet werkt en ze vergeten ook vaak de mensen te vragen waar het beleid voor bedoeld is.

Ik praat vaak met ervaringsdeskundigen en dan vraag ik: wat heeft gemaakt dat de situatie anders is geworden. En meestal was het antwoord: ik kwam iemand tegen die mij oprecht vroeg, wat ik wenste en nodig had om de situatie te veranderen. Dat is de belangrijkste vraag die je kunt stellen.

V: Als het gaat om oplossingen wordt er vaak gezocht naar mogelijkheden om de afstand tot de arbeidsmarkt te verkleinen. Maar zou het niet beter zijn om te zoeken naar mogelijkheden om de afstand tot bestaanszekerheid te verminderen?

A: Wat mij betreft zou bestaanszekerheid veel meer centraal moeten worden gesteld. In een artikel in de Volkskrant (*noot 7*) heb ik gepleit voor een Wet op de bestaanszekerheid die deels de Participatiewet zou moeten vervangen.

V: Het aantal gezinnen in armoede is veel groter dan het aantal gezinnen dat gebruikt maakt van de Voedselbank. Hoe zijn die andere mensen te bereiken?

A: Dat vraag ik mij ook voortdurend af. Wij hebben al het gebruikelijke gedaan, maar het levert vrijwel niets op. De gemeente gaat een proef starten om mensen te bellen.

Opm: Mensen in armoede hebben er vaak grote moeite mee om kenbaar te maken, dat ze in armoede leven.

A: Wat soms wil helpen is als je ouders vraagt: wil je dat jouw kind het beter krijgt dan jij? Maar dan moet je ze wel eerst op het spoor zijn.

Opm: Wie niet werkt en wel gebruik maakt van alle mogelijke regelingen en toeslagen, heeft een inkomen dat niet onderdoet voor dat van iemand die in een laagbetaalde baan werkt.

A: Dat kan. Als iemand met een uitkering gaat werken, kan zelfs armoedeval optreden. Het zou enorm helpen wanneer het minimumloon omhoog gaat, misschien wel tot 16 euro per uur. Loonsverhogingen worden meestal in percentages afgesproken, daar profiteren de mensen met een hoger inkomen meer van mensen met een laag inkomen. Gelukkig zien we nu ook in cao's dat loonsverhogingen voor een deel in vaste, voor iedereen gelijke bedragen worden uitgekeerd.

V: Het ontsnappen uit de armoede is een zaak van lange adem.

A: Eens. De organisaties aangesloten bij de Alliantie van Kracht, hebben afgesproken dat de aanpak zoals die in Coevorden plaats vindt, zeker 20 jaar volgehouden zal worden. Het is dan zaak dat de gemeente deze aanpak structureel maakt in zijn eigen beleid en begroting.

Julian Bushoff

Julian Bushoff werd geboren in Groningen. Hij groeide op in de Groningse wijk Beijum en later in het Drentse dorpje Roderwolde. Tijdens zijn middelbare schooltijd werkte hij hier in de plaatselijke kroeg.

Gedurende zijn studie werkte hij als arbeidscoach voor vluchtelingenwerk en op de markt als groenteverkoper. Op 21-jarige leeftijd werd Julian een van de jongste fractievoorzitters ooit in de Groningse gemeenteraad. Eind 2022 werd Julian lid van de Tweede Kamer.

Zie ook: [Julian Bushoff | Tweede Kamerlid PvdA](#)

.....
(8)

Adviesrapport [Elke regio telt!](#) van:

- Raad voor de leefomgeving en infrastructuur,
- Raad voor het Openbaar Bestuur en
- Raad voor Volksgezondheid en Samenleving.

Op 13 juli 2023 heeft het kabinet [zijn reactie op dit adviesrapport bekend gemaakt](#).

Julian Bushoff: de vooruitgang eerlijker verdelen

Julian verwijst aan het begin van zijn betoog naar het verhaal van Joop Slomp. Dit laat namelijk goed zien dat het uitmaakt wie er aan de knoppen zitten in gemeentebesturen. Het is belangrijk dat er lokale en regionale bestuurders met een sociaal hart zijn die sociale keuzes maken. Hij is blij als er bevrogen mensen zijn die kiezen voor de lokale politiek want dat is een prachtige plek is om voor mensen het verschil te kunnen maken in het dagelijkse leven. Want in de Tweede Kamer heeft de PvdA maar 9 zetels en is haar invloed beperkt.

Als je kijkt naar wat er de afgelopen 100 jaar is gebeurd, dan zie je een fenomenale vooruitgang. Maar die vooruitgang is niet eerlijk verdeeld. Negen van de 10 kansarme gemeenten liggen allemaal in Groningen, Drenthe en Friesland. Als je daar opgroeit in een gezin met minder geld, dan zul je ook niet zo snel een baan krijgen waarmee je voldoende verdient om je aan die armoede te onttorstelen.

Er is vandaag een rapport uitgekomen waaruit blijkt dat Den Haag de regio structureel heeft verwaarloosd en dat er te weinig is geïnvesteerd in het overeind houden van publieke voorzieningen; vele daarvan zijn de afgelopen jaren verdwenen. (noot 8) Gevolg is onder andere dat mensen uit deze provincies minder gezond leven, minder kansen hebben in het leven, maar ook dat zij afhaken bij de politiek en het vertrouwen verliezen in de politiek. Kortom: er doet zich een oneerlijke verdeling van de enorme vooruitgang voor tussen de randen van Nederland en de Randstad.

Wat er moet gebeuren:

1. Den Haag moet meer aandacht besteden aan gebieden buiten de Randstad; daar zijn de opgaven groter en daar moet extra geïnvesteerd worden.
2. Inzetten op vergroten van bestaanszekerheid.
 - De lastendruk is oneerlijk verdeeld. De lasten op arbeid moeten verlaagd en die op vermogen verhoogd. Dan houden mensen meer over om fatsoenlijk rond te kunnen komen.
 - Verder moet het minimumloon verhoogd worden.
 - De Participatiewet moet aangepast worden.Deze lijkt voor het gevoel van Julian ontworpen om mensen die het even moeilijk hebben extra te straffen in plaats van mensen te helpen. We moeten er voor zorgen dat we de mensen helpen die even aan de zijlijn staan.

Tryntsje Slagman

gespreksleider

Tryntsje Slagman is onderwijzeres geweest, 'kleuterjuf' zoals zij dat zelf noemt.

In Slochteren werd zij lid van het afdelingsbestuur, vervolgens raadslid en wethouder.

Tryntsje maakte de overstap naar het burgemeestersambt van achtereenvolgens Oosterhesselen, Borger-Odoorn en Westerveld.

Daarna brak een periode aan waarin zij diverse bestuurlijke en toezichhoudende functies is gaan vervullen.

.....

Zodat zij bijv. mantelzorg kunnen verlenen of aan betaald werk kunnen komen.

3. Investeren in goed onderwijs. Met langjarige inzet kan je misschien de armoedespiraal doorbreken. Door langer naar school te gaan, door te sporten en door gebruik te maken van goede bibliotheken, juist in gebieden waar kinderen minder kansen hebben van huis uit, dan kunnen we een stuk verder komen in de komende 10 jaar.

Vertrouwen terugwinnen

Als we een eerlijker verdeling van de vooruitgang niet weten aan te pakken, als we niet zorgen dat mensen fatsoenlijk kunnen rondkomen, dan zullen mensen niet alleen het vertrouwen verliezen in de PvdA, maar ook in de politiek in het algemeen. Want de stem op BBB bij de provinciale verkiezingen was niet alleen ingegeven doordat kiezers dachten: ik wil niet op de PvdA stemmen, maar ook ingegeven door het gevoel dat politiek Den Haag er niet meer is voor hen.

Het is cruciaal voor de PvdA om weer de taal van de gewone mensen te spreken, te zorgen dat we de bestaanszekerheid vergroten, in te zetten op grotere kansengelijkheid en te investeren in de randen van Nederland, omdat hier de publieke voorzieningen achteruit zijn gehold.

We moeten als PvdA concrete resultaten boeken, die mensen in de portemonnee voelen, die zorgen voor verbetering van de publieke voorzieningen. Vooral de mensen, die het het moeilijkst hebben, moeten vooruit worden geholpen.

Discussie

V: Wat voor ondersteuning kan de PvdA Kamerfractie bieden aan de lokale en regionale bestuurders?

A: Zorgen dat er genoeg geld naar gemeenten gaat om te kunnen doen wat gemeentebestuurders nodig vinden om armoede te bestrijden en publieke voorzieningen in stand te houden. En initiatieven in de Kamer ontwikkelen ter verbetering van de bestaanszekerheid van mensen.

Opm: de regio's en sommige groepen inwoners zijn ondervetegenwoordigd in de Kamer. Daardoor voelen velen zich ook niet vertegenwoordigd in de politiek.

A: Mensen willen stemmen op partijen die concrete resultaten voor hen behalen, maar zij willen ook stemmen op mensen waar zij zich in herkennen, op mensen, die 'gewone' taal spreken. Daar is een deel van het succes van BBB aan te danken. Dat is ook raadzaam om te doen door de vertegenwoordigers van de PvdA.

(9)

[Lees hier de Impressie die van de bijeenkomst van 20 juni is geschreven.](#)

Evenals het zichtbaar zijn op straat.

Opm: Het gaat niet alleen om het spreken van ‘gewone’ taal, maar toch zeker ook over de inhoud. In dit verband is het ook beter, om soms wat realistischer standpunten in te nemen. Zoals bijvoorbeeld over de einddatum bij de stikstofproblematiek. Kunnen we niet beter gewoon beginnen in plaats van discussie te voeren over de einddatum?

A: Als je mensen vraagt: “Waar associeer je de PvdA mee?” dan is het antwoord vooral:

- Een fatsoenlijke woning
- Goed rond kunnen komen
- Het moet wat eerlijker worden in Nederland

Dat zijn de onderwerpen waarop de PvdA resultaten wil behalen en waarmee de PvdA in het nieuws wil komen. Daar wil Julian op inzetten.

Wat het stikstofprobleem betreft: Het gaat Julian er om zo snel mogelijk de woningnood aan te pakken en daarom is een snelle aanpak van het stikstofprobleem nodig. De discussie over de einddatum voor de stikstofproblematiek is minder belangrijk dan een snelle start van de aanpak.

Opm: Een socialist moet er meer zijn voor de ander dan voor zichzelf. PvdA moet meer een actiepartij worden en minder een bestuurderspartij.

A: Mensen zeggen weleens dat arbeiders niet meer bestaan. Ten onrechte. De werkende klasse bestaat nog steeds, voor een deel in andere beroepen dan vroeger. Voor die werkende klasse is de PvdA opgericht en dat is nog steeds actueel. Dat kan door zowel actie te voeren als door bestuurlijke functies uit te oefenen.

Opm: Rudy Rabbinge herhaalt zijn standpunt over de stikstof-aanpak, zoals hij die in de middagbijeenkomst van 20 juni 2022 uiteen heeft gezet. (noot 9) Hij verwijt de PvdA Kamerfractie dat deze niets doet met de resultaten van de Commissie Remkes over de stikstof-problematiek.

A: Doel van de PvdA is glashelder: meer woningen bouwen, investeren in infrastructuur en de natuur herstellen. Daarvoor is het nodig de stikstofproblematiek aan te pakken. Het bereiken van resultaat is voor Julian belangrijker dan het antwoord op de vraag hoe dit resultaat bereikt wordt.

Klimaatverandering en het herstellen van de natuur zijn cruciale onderwerpen. Daar moet de PvdA een antwoord op hebben. Als we er niet voor zorgen dat de vervuilers, de grote bedrijven er extra voor betalen, zullen de gewone mensen weer de rekening gaan betalen en dan zal de huidige tweedeling alleen maar toenemen. De grote vervuiler moet betalen en we zorgen ervoor dat de mensen met een kleine portemonnee niet verder achterop raken, maar juist vooruit brengen. En dat kan!

N.a.v. een opmerking over de samenwerking met GroenLinks zegt Julian, dat je een meerderheid nodig hebt om concrete resultaten te halen. PvdA moet daarvoor samenwerken met bondgenoten die dezelfde richting op willen. En dat is op heel veel vlakken GroenLinks, maar dat is ook de SP en FNV. We moeten knokken voor een brede samenwerking op links.

Opm: Goed dat PvdA en GL gaan samenwerken. Zij kunnen beiden van elkaar leren. Sommigen binnen de PvdA debatteren vanuit een soort underdogpositie door de (deels verkeerde) richting die de partij in het verleden heeft ingeslagen. PvdA moet veel meer aan het zelfbewustzijn werken om GL duidelijk te vertellen hoe sociaaldemocratie er uit moet zien en wij kunnen van GL leren hoe wij een groene agenda gecombineerd met sociaaldemocratie kunnen bepleiten. Daar kunnen we bij verkiezingen mee 'scoren'.

A: Veel ontwikkelingen zijn mede dankzij de PvdA heel goed gegaan, zoals de opbouw van de verzorgingsstaat, maar sommige keuzes van de PvdA hebben verkeerd uitgepakt, zoals te veel meebuigen in neoliberale richting. Het is beter om nu met goede initiatieven te komen zoals afschaffing van de tijdelijke huurcontracten, en dat ook aan de mensen te laten zien, dan alleen het boetekleed aan te trekken.

Meer inzetten op publieke regie en minder vrije markt!

Afsluiting

Julian Bushoff en Joop Slomp verlaten hierna de bijeenkomst met een doosje bonbons als dank voor hun bijdragen.